

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 14-09-55947 העמותה לאחריות ארגונים לא ממשלתיים ע.ר. 580465508 נ' פוטרמן

בפני כב' השופטת ישראלה קראי-גירון

המערערת העמותה לאחריות ארגונים לא ממשלתיים ע.ר. 580465508

נגד

המשיב ישראל פוטרמן ת"ז 7553571

פסק דין

- 1
 - 2
 - 3
 - 4
 - 5
 - 6
 - 7
 - 8
 - 9
 - 10
 - 11
 - 12
 - 13
 - 14
 - 15
 - 16
 - 17
 - 18
 - 19
 - 20
 - 21
 - 22
 - 23
1. זהו ערעור אזרחי על פסק דינו של בית המשפט השלום חיפה, אשר קיבל חלקית את תביעתו של משיב בגין הפרת זכויות יוצרים של ארבעה מסרטונים.
2. המשיב הינו עיתונאי הנוהג לצלם אירועים חברתיים פוליטיים ולעלותם לחשבוננו באתר יו-טיוב תחת הכינוי-YISRAELPNM. המערערת, עמותה ללא מטרות רווח, המקדמת סדר יום רעיוני שונה בתכלית מזו של המשיב (להלן: "המערערת") הרכיבה סרט באורך כולל של 39: 1 דקות באמצעות 5 סרטונים, כש- 4 מתוכם נגזרו מסרטוני המשיב. את הסרט העלתה לחשבונה באתר יו-טיוב ולאחר האינטרנט הלא מסחרי בבעלותה. לטענתה, הסרט מהווה חלק בלתי נפרד ממחקר ביקורתי שערכה במטרה לחשוף את הפערים בין מטרות מוצהרות של ארגונים לא ממשלתיים לבין פעילותם בפועל ודרכי מימונם וזאת בהקשר המזרח תיכוני. במקרה דנן המערערת טענה כי ביצעה מחקר בנוגע לוועד לסולידריות שפעל לקבלת תמיכה מהאיחוד האירופי במסגרת תמיכתו בארגונים הפועלים במזרח התיכון למען אלטרנטיבה לא אלימה. זאת כדי להוכיח שהוועד לסולידריות שותף להפגנות אלימות ולדעתה אינו פועל בדרכים לא אלימות והכל בהסתמך על פרטים שפורסמו באתר הוועד למען סולידריות.
- המשיב טען, כי השימוש אשר עשתה המערערת בסרטוניו, מבלי לאזכרו ומבלי לדרוש רשותו לדבר, מהווה פגיעה בזכויותיו על יצירותיו.
3. בית המשפט קמא הכריע כי למשיב זכות יוצרים וזכות מוסרית בסרטונים נשוא התובענה. משכך, כאשר המערערת עשתה שימוש בסרטונים אלו ללא נטילת רשות מהמשיב ותוך פגיעה בסיקור האובייקטיבי של המשיב, היא הפרה את זכויות היוצרים והזכות המוסרית שלו ביצירה. יתרה מכך, נקבע כי המערערת לא סתרה את החזקה

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 55947-09-14 העמותה לאחריות ארגונים לא ממשלתיים ע.ר. 580465508 נ' פוטרמן

- 1 העובדתית כי ניתן היה להגיע אל בעלי היצירה – המשיב ולבקש רשותו לשימוש
2 בסרטונים.
- 3 בית המשפט קמא קבע עוד כי המערערת אינה בגדר מפר תמים וכי עשתה שימוש לא הוגן
4 ביצירותיו של המשיב, גם כאשר לא נתנה למשיב קרדיט כנדרש. בית המשפט קמא פסק
5 כי המערערת, תשלם למשיב, פיצוי בסך של 16,000 ₪ (בצירוף הפרשי הצמדה וריבית)
6 וכן הוצאות משפט והכל בגין הפרת זכות היוצרים והזכות המוסרית ביצירותיו.
7
- 8 4. המערערת, מבקשת להורות על ביטול פסק דינו של בית המשפט קמא בשל שורת טענות,
9 כמפורט להלן:
- 10 ראשית, לטענתה, יש להחיל את הגנת השימוש ההוגן במקרה דנן. שכן, הסרטון במקרה
11 דנן מקיים את ארבעת הפרמטרים המצויים בסעיף 19(ב) לחוק זכויות היוצרים,
12 תשס"ח-2007 (להלן: "החוק"). בנוסף, לטענתה הסרטון עושה שימוש טרנספורמטיבי
13 בחלקי סרטוני הווידאו של המשיב רק לצורך הצגת נספח למאמר ביקורת שנכתב
14 בנושא. שנית, לטענת המערערת עומדת לה הגנת תום הלב. לטענתה בית המשפט קמא טעה
15 משלא נתן משקל גדול יותר לעובדה כי המערערת הסירה מידית את הסרטון עם קבלת
16 פניית משיב.
- 17 שלישית, לטענת המערערת, טעה בית משפט קמא בהכרעתו שהופרה במקרה דנן זכותו
18 המוסרית ליצירה של המשיב. זאת משום, שלא נפגע כבודו או שמו הטוב של היוצר.
19
- 20 5. המשיב, מנגד, טוען כי לא נפלה טעות בפסק דינו של בית המשפט קמא ומשכך יש לדחות את
21 הערעור ולחייב את המערערת בתשלום הוצאות הליך זה. לטענתו, המערערת בטיעוניה
22 הרחיבה חזית ואף סילפה עובדות שהוכחו בבית המשפט קמא. כך, טוען המשיב שהמאמר,
23 שלטענת המערערת מהווה מחקר ביקורת והסרטון הינו חלק מנספחיו. לעולם לא הוצג בפני
24 בית המשפט ואף לא הועלה לאתר האינטרנט. לטענתו כי מדובר בגרסה שהומצאה לצורך
25 ההליך המשפטי בלבד. בנוסף, טען המשיב כי בניגוד לטענת המערערת, היא מעולם לא
26 התנצלה בפניו בפועל.
27
- 28 6. המשיב טען עוד כי המערערת לא נתנה כל קרדיט למשיב באתר אינטרנט ואילו באתר יו-
29 טיוב לא ניתן קרדיט מספק ובאופן ראוי. המשיב טען עוד כי השימוש המפר היה מהותי
30 ולא הוחרק טרנספורמציה של הסרטונים שיצר המשיב, אלא העתקה בפועל שלהם. בנוסף,
31 נטען כי סרטוני המשיב הינם בעלי פוטנציאל מסחרי ולכן השימוש המפר פגע
32 במעמדו ובשמו זאת בדגש על ההבדל התהומי בין דעות המערערת והמשיב וסדר היום
33 השונה שכל אחד מהם מבקש לקדם.
34

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 55947-09-14 העמותה לאחריות ארגונים לא ממשלתיים ע.ר. 580465508 נ' פוטרמן

דיון

7. בעניינו, כפי שפסק בית משפט קמא, אין מחלוקת כי למשיב זכויות יוצרים בסרטונים נשוא התביעה. לטעמי לאחר שעיינתי בכל החומר הרלוונטי יש מקום לדחות הערעור בשל נימוקיו וזאת מבלי שיהיה כאמור בפסק דין זה משום אמירה כוללת באשר למעמד ולחשיבות הזכות לחופש הביטוי בחברה דמוקרטית. לטעמי בנסיבות הספציפיות של המקרה דנן כפי שיפורט להלן, הוכיח המשיב טענותיו ואין להתערב בפסק דינו של בית המשפט קמא.

טענת תום הלב

8. לטעמי הכרעת בית משפט קמא בעניין זה נכונה ודין טענת המערערת ועניין זה להידחות. המערערת טענה כי מיד עם פניותיו של המשיב הסירה את הסרטון ולכן עומדת לה עילת הגנה אבסולוטית של תום הלב. בכך אין די. צודק המשיב כי היה על המערערת לפנות אליו קודם להחלטתה לעשות שימוש בסרטיו. בית המשפט קמא קבע שהמערערת לא סתרה הטענה כי ניתן היה להגיע בקלות למשיב, וניתן היה ללמוד שהזכויות בסרטונים מחשבון יו-טיוב של התובע שייכות לו. משכך לא היה מקום לחכות שהמשיב יפנה בדרישת הסרה ורק לאחר מכן להסיר הסרטונים. בנוסף, אין זה נכון לקבוע כי די בהסרת הסרטון לאחר פניית המשיב כדי לקבוע קיומו של תום לב מצד המערערת אשר יזכה את המערערת בהגנה אבסולוטית. על הטוענים להגנת תום הלב להוכיח התנהגות תמת לב לאורך כל פעולותיהם גם קודם להחלטה לעשות שימוש בסרטון של אחר. פעולה נקודתית לאחר פניית המשיב לא יכולה להעיד על התנהגות בתום לב בכל התהליך ולכל היותר הדבר מהווה רק אחד מן השיקולים שיש לשקול בעת קביעת הסעד המגיע למשיב.

טענת המפר התמים

9. מדובר בטענה העומדת למי שלא ידע או לא חשד כלל בקיומה של זכות יוצרים ביצירה בה עשה שימוש. בית המשפט קמא הכריע כי לא עמדה למערערת הגנה זו וכי המערערת הייתה מודעת לשם היוצר של המשיב. לכן התנהלות המערערת לאחר פניית המשיב, תהיה תמת לב ככל האפשר, אינה יכולה להקים את הגנת המפר התמים. בעניין זה צודק בית המשפט קמא ויישם נכונה את ההלכה הנוהגת.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 14-09-55947 העמותה לאחריות ארגונים לא ממשלתיים ע.ר. 580465508 נ' פוטרמן

ראה לעניין זה :

רע"א 7774/09 ויינברג נ' אליעזר ויסהוף בעמ' 23 (פורסם בנבו, 28.8.2012) (להלן :
"פסק דין ויינברג").

הזכות המוסרית

10. בית המשפט קמא הכריע כי המערערת הפרה את **זכותו המוסרית** של המשיב כאשר לא נתנה קרדיט ראוי למשיב ביצירותיה שעשו שימוש בסרטוניו. מדובר בזכות נפרדת מזכות היוצרים. זכות זו מופרת בין כאשר מדובר ביצירה שהתפרסמה ללא ציון שם היוצר או ציון שם שאינו שמו של היוצר. מדובר בזכות החלה גם לגבי יצירות נגזרות, הואיל ויצירה הנגזרת מבוססת באופן מהותי על היצירה המקורית.

ראה לעניין זה :

טוני גרינמן **זכויות יוצרים** 42 (מהדורה שנייה, 2008) (להלן : "**ספרו של טוני גרינמן**").

הלכה היא כי יש לציין את שמו של יוצר היצירה ששימשה בסיס ליצירה הנגזרת. נכון שאין חובה לאזכר במקרה דנן את הצלם בשמו המלא אלא ניתן לאזכרו בשם הבמה שלו שתחתיו הוציא את היצירה המקורית. במקרה דנן, לא נעשה דבר מכל אלה. משכך, מקובלת עלי המסקנה כי המשיב לא זכה לקרדיט במידה ובהיקף הראוי ובשל כך הופרה זכותו המוסרית של המשיב.

בית המשפט קמא סבר כי גם הפגימה או הסילוף גם אם אינם מיוחסים ליוצר, עלולים לפגוע בכבודו. הפגיעה תהיה בכבוד היוצר המבקש להגן על אישיותו, הטבועה ביצירה ועל האוטונומיה שלו כיוצרה. נקבע כי היצירה המקורית שונתה וניטלו ממנה חלקים העלולים לפגוע או פוגעים בשמו כיוצר עיתונאי המסקר אירועים חברתיים במלואם. הצגה חלקית של סרטונים אלו יוצרת רושם מוטעה באשר לפעולת המשיבה, הופכת את המשיב למשתף פעולה עם סדר היום שמבקשת המערערת לקדם, עלול לפגוע בהמשך מתן ההיתר למשיב לצלם וכן להוביל לפגיעה בשמו, עיסוקו ואף סיכונו.

בית המשפט קמא קבע כי :

"אכן הצגת חלק בלבד מן היצירה המקורית תוך שימוש באותו חלק לצורך הדגשת מסר כזה או אחר עשויה ליצור את הרושם כי התובע אשר סקר את האירוע וצילם אותו במלואו מזדהה עם מסר כזה או אחר הנובע מאותו קטע קצר..."

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 14-09-55947 העמותה לאחריות ארגונים לא ממשלתיים ע.ר. 580465508 נ' פוטרמן

11. לאחר שבדקתי טענות הצדדים אני סבורה כי אין מקום להתערב במסקנת בית המשפט קמא.
מסקנותיה סבירות ונכונות ומתבססות על ממצאי עובדה שנקבעו על סמך ראיות ששמעה
הערכאה המבררת ובכך אין להתערב.
נכון הוא כי הסילוף, הפגימה והסיקור הלא אובייקטיבי לא יוחס על ידי המערערת למשיב
במסגרת המחקר שנטען כי הסרטון הפוגע שימש לו אסמכתא אלא לוועד למען סולידריות
ואולם אין בכך די. המערערת אינה מכחישה כי ליקטה קטעים מסרטוני המשיב והכל במגמה
להוכיח טיעון במחקרה. אין בפנינו אפוא שימוש אובייקטיבי בסרטונים לצורך יצירת יצירה
נגזרת אלא עריכה מגמתית כדי להוכיח טיעון מחקרי וזאת מבלי לעשות שימוש בסרטונים
מלאים אותם צילם המשיב.
אפשר ובאם הייתה המערערת יוצרת יצירה נגזרת המשתמשת באופן מלא בחומרים שצילם
המשיב מבלי לערכם ולקצצם ובכך לצקת להם משמעות שונה ניתן היה אולי להגיע למסקנה
אחרת ואולם במקרה דנן שימוש בחומרים לא לה תוך קיצורי עריכה ויצירת שינויים באופן
המעניק משמעות מגמתית ליצירת הנגזרת תוך הותרת ספק בלב הרואה באשר "לפעילותו
האובייקטיבית" של יוצר הסרטונים והקשר בינו ובין "מושא המחקר" ומטרת המחקר אכן
מהווה פגיעה בזכותו המוסרית של היוצר.
צדק אפוא בית המשפט קמא משקבע לאור הודאת המערערת באשר לשינויים שביצעה
בסרטוני המשיב כי פעולת המערערת יכולה הייתה לפגוע בסיקור המשיב הנתפס
כאובייקטיבי וכי נטילת קטעים מכוונת מתוך יצירתו הכוללת פוגעת בזכותו המוכחת
שיצירתו תוצג במלואה וללא שינוי.
12. אשר לטענת המערערת כי המשיב לא הרים נטל ההוכחה המוטל עליו להוכחת חובה או נוהל
מקובל בענף הצילום התיעודי לציין שם הצלם כמחבר, צודק ב"כ המשיב. טענה זו לא
הועלתה בבית המשפט קמא.
כבר נפסק בעבר שערכאת הערעור אינה מהווה מקצה שיפורים ואין מקום להשמיע בה טענות
שלא הועלו בפני בית משפט קמא.
ראה לעניין זה :
ע"א 1242/04 גמליאל נ' ארצי חברה להשקעות (פורסם בנבו, 11.9.2006).
- יתר על כן לטעמי גם אם טענת המערערת הייתה מתקבלת וזו הייתה מוכיחה כי המשיב לא
הוכיח המבוקש בסעיף 46(1) לחוק קרי הנוהג המקובל בענף הצילום התיעודי לציין שם צלם
כמחבר עדיין אין בכך די כדי לסתור הקביעה שהמשיב הוכיח את הנדרש על פי סעיף 46(2)
לחוק העוסק בזכותו המוסרית של המשיב שלא יוטל פגם ביצירתו, לא יעשה בה שינוי ולא
תעשה פעולה פוגענית שיש בה לפגוע בכבודו או בשמו של היוצר.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 14-09-55947 העמותה לאחריות ארגונים לא ממשלתיים ע.ר. 580465508 נ' פוטרמן

13. כאמור הכללת עבודת המשיב תוך שינויה באופן מגמתי כדי להוכיח טיעון מחקרי באשר לפעילות אלימה של הועד למען סולידאריות מבלי לציין שם היוצר והעובדה כי נערכה פעולה מגמתית תוך שינוי יצירתו, מהווה פגיעה בכבודו או בשמו של יוצר ללא קשר לדעותיו.

14. איני סבורה כי בעניין זה טעה בית המשפט קמא משקבע כי מחד הופרה זכות מוסרית של היוצר ומנגד לא הוכח צורך בעשיית הפעולה על ידי המערערת הגובר על הפגיעה שנגרמה למשיב.

כפי שעוד אראה להלן מדובר בטענה כי המערערת פעלה לצורך קידום מחקר שמטרתו להוכיח את טיב פעילותו של ועד למען סולידריות, כדי למנוע זכאותו למימון כספי מכספי האיחוד האירופאי.

אין כאן מעשה הזוכה להגנה במקרים האמורים בסעיף 50 לחוק. אין לדעתי מקום לקבוע לאור תיאור המערערת עצמה את הצורך בעשיית הפעולה כי מדובר בפעולה סבירה בנסיבות העניין.

מעצם הסכמת המערערת לוותר על המשך השימוש ביצירה הנגזרת שיצרה לאחר הפנייה אליה יש ללמוד כי לא מדובר בפעולה סבירה הכרחית לתמיכה במחקר לימודי.

חופש הביטוי

15. מילים רבות הוקדשו בערעור המערערת לטענת ההגנה באשר לשימוש הוגן שנעשה על ידה ביצירת היצירה הנגזרת תוך שימוש חלקי בסרטוניו של המשיב. נטען כי המערערת עשתה שימוש הוגן ומידתי והכל לצורך מחקר ביקורתי ביצירות המשיב. לטענתה, בית המשפט קמא טעה בפרשנות מושגים אלו ובישום הגנת השימוש ההוגן כנגזרת של הזכות לחופש הביטוי ולא יחס החשיבות הנדרשת למרכזיות עיקרון חופש הביטוי בחברתנו.

איני מוצאת ממש בטיעונים אלו. אכן חופש הביטוי הינו עיקרון מרכזי ואכן יש לפרש ההגנות האמורות גם בחוק הרלוונטי לענייננו באופן אשר יאפשר במידת האפשר חופש ביטוי ליוצרים חוקרים וכיוצא באלה. מאידך חופש הביטוי אינו רישיון להפקרות או לביצוע מעשי רשלנות ועל הפועל מכוח עיקרון חופש הביטוי להיות מודע לזכויות זולתו, לכבדן ולהימנע מפגיעה בהם. כמו כן על הטוען להגנות בנוגע לפעילותו הפוגעת בזכויות האחר להוכיח במידה הנדרשת מבחינה עובדתית טענותיו. כך למשל תנאי יסודי הוא הוכחת קיומו של מחקר או ביקורת נדרש בסעיף 19 לחוק או הוכחת העובדה כי מדובר במעשה אגבי. במקרה דנן לא הרימה המערערת בבית המשפט קמא נטל ההוכחה המוטל עליה להוכיח הנדרש בסעיפים 19 ו- 21 לחוק ולעניין זה אין לה אלא להלין על עצמה כאשר בית המשפט קמא קבע כי דין תביעת המשיב כנגד להתקבל בחלקה.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 55947-09-14 העמותה לאחריות ארגונים לא ממשלתיים ע.ר. 580465508 נ' פוטרמן

1 אין מקום להתערב לטעמי במסקנות בית המשפט קמא לעניין זה אשר הן סבירות, נכונות
2 ומנומקות לאור החומר הראיתי שעמד בפניו.
3 אין בפנינו הכרעה הפוגעת בחופש ביטוי אלא הכרעה המאזנת נכון בין זכויות סותרות לאור
4 חומר ראיתי או חסר בו בגין התנהלות המערערת.
5 אין נסתרת מעיני העובדה כי הפגם או סילוף שעשתה המערערת בקטעי הסרטונים של המשיב
6 לא יוחסו למשיב, אלא המערערת קיבלה עליהם את האחריות ויחסה אותם לעצמה. ברם, גם
7 יחוס שכזה במיוחד בצילומים חזותיים אינו מרפא את הפגם והפגיעה הפוטנציאלית בכבוד
8 ובשמו הטוב של היוצר.
9

דוקטרינת השימוש ההוגן

10
11
12 16. דוקטרינת השימוש ההוגן נועדה להגן, במקרים בהם יש הפרה של זכויות יוצרים,
13 על שימושים אשר יש חשיבות לחברה בפרסומם. מטרתה, לאזן בין התכליות
14 השונות של דיני זכויות היצרים; מחד, הרצון לעודד עשייה של יצירות חדשות
15 תוך הכרה בזכותו של היוצר ליהנות מפרי עמלו ושמירה על הביטוי האישי של
16 היצירה. מאידך, השאיפה לחשוף את הציבור למגוון רחב ככל האפשר של יצירות
17 ומתן מעמד ראוי לחופש הביטוי.

18 ראה לעניין זה :

19 לוינסון "ההגנה על שימוש הוגן" בזכויות יוצרים" **משפטים** טז 430, 432 (1986);
20 קרניאל "שידור של אירועי ספורט בערוצים הזרים – האם דיני זכויות יוצרים מחייבים
21 החשכת המסך" **עלי משפט** 259, 265 (2007).
22

23 17. כאן המקום להזכיר כי דוקטרינת השימוש ההוגן הינה בגדר "הגנה" ולא זכות
24 המוקנית למפר. יפים לכך הם דבריו של כב' השופט ריבלין בע"א 9183/09 **The**
25 **Football Association Premier League Limited** נ' **פלוי** (פורסם בנבו,
26 13.5.2012):
27

28 "...קיימת חשיבות רבה בהעצמת המרחב הציבורי ובתמיכה ביכולתם של
29 משתמשים להפיק יצירות חדשות, בין היתר על בסיס היצירות הקיימות. אולם
30 אין בכך כדי להפוך את היוצרות, ולהעביר את ההגנה המוקנית בנסיבות
31 מסוימות למשתמשים – לכדי זכות. אין הכרח כי תכלית זו – בדבר העשרת
32 המגוון – תמומש דווקא בגדר "זכות" של המשתמשים. הגשמת התכלית
33 האמורה יכולה לבוא גם בגדר המשטר הנוכחי: ככול שיש מקום להרחיב את
34 מרחב התמרון הקיים למשתמשים, ניתן לעשות זאת באמצעות הרחבת ההגנה
35 המוענקת להם, ואין הכרח שהגנה כאמור תעשה באמצעות "זכות"."

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 14-09-55947 העמותה לאחריות ארגונים לא ממשלתיים ע.ר. 580465508 נ' פוטרמן

- 1 הגנת השימוש ההוגן מעוגנת בס' 19 לחוק.
2
3 הבחינה אם שימוש ביצירה הוא הוגן, הינה מבחן של סבירות ועניין שבמידה אשר
4 תוצאתה תשתנה בהתאם לנסיבות המקרה.
5 ראה לעניין זה:
6 אורית פישמן אורי "היצירה הנגזרת בדיני זכויות יוצרים" 331 (תשס"ה).
7
8 18. לאור האמור לעיל על פי לשון החוק, יש לבחון במקרה דנן האם השימוש בסרטונים של
9 המשיב נעשה באופן הוגן ולאחת מהמטרות המנויות בסעיף 19(א) לחוק. לצורך בחינה זו
10 ס' 19(ב) מונה רשימת שיקולים אשר ניתן להיעזר בהן בעת ההכרעה. אציין, כי אין מדובר
11 בשיקולים מצטברים או הכרחיים. אלא, בכלי עזר אשר עשויים להנחות בעת מתן
12 ההחלטה בדבר החלת דוקטרינת השימוש ההוגן.
13 כך נאמר על ידי כב' השופט טירקל בע"א 3038/02 זום תקשורת נ' הטלוויזיה החינוכית
14 ישראל, פסק דין מיום 29.4.2007 על הבחינה הראויה בדוקטרינה זו:
15
16 "סבורני כי המבחן הראשון - הגינותו של השימוש, שבמסגרתו נבחנת התנהגותו
17 של הנתבע - הוא העיקרי. לעומתו, דומה שמשקלו של המבחן השני - מטרותיו של
18 השימוש - קטן יותר" (ע"א [8393/96](#) מפעל הפיס נ' The Roy Export
19 Establishment Company נד(1) 577, 597 (2000)).
20
21 19. בעניינו, השאלה האם יש לסווג את הסרטון הנגזר שיצרה המערערת תוך שימוש חלקי,
22 על פי הודאתה בסרטוני המשיב כמחקר או כסרטון פוליטי ביקורתי הינה שאלה
23 עובדתית. כידוע, הלכה היא, כי בית משפט שלערעור אינו מתערב בממצאים
24 עובדתיים וממצאי מהימנות שקבעה הערכאה הדיונית, אלא במקרים חריגים
25 ביותר.
26 ראה לעניין זה:
27 ע"א 10225/02 פרץ נ' פרץ בוני הנגב בע"מ (פורסם בנבו, 15.1.2004);
28 ע"א 5435/07 אבו ליל נ' נ.א.ע. מהנדסים בע"מ, פס' ט לפסק דינו של השופט
29 רובינשטיין (פורסם בנבו, 10.3.2009);
30 ע"א 331/08 פטל נ' אורי (פורסם בנבו, 23.8.2009);
31 ע"א 8566/06 אמריקור שירותי ניהול וייעוץ (1987) בע"מ נ' מליבו ישראל בע"מ,
32 פסקה 28 (פורסם בנבו, 8.11.2009).

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 55947-09-14 העמותה לאחריות ארגונים לא ממשלתיים ע.ר. 580465508 נ' פוטרמן

- מרדכי קרמניצר "קריטריונים לקביעת ממצאים עובדתיים והתערבות ערכאת
ערעור בממצאים המתייחסים למהימנות של עדים" הפרקליט לה 407 (תשמ"ד);
יעקב קדמי על סדר הדין בפלילים כרך ב 1945 (2009)).
- בנסיבות המקרה, לא מצאתי מקום לחרוג מהלכה זו. המערערת לא הוכיחה
במאזן הסבירות כי הסרטון נשוא התביעה מהווה חלק ממחקר. יתרה מכך,
המערערת העלתה טענות עובדתיות אשר לא נטענו כלל או לא הוכחו או לא הוכחו
במידה המספקת ונותרו בספק בפני בית המשפט קמא והכל תוך מתן הנמקה
סבירה ומספקת באשר למסקנות שהוסקו מראיות אותם שמע בית המשפט קמא.
20. כך למשל העובדה שהסרטון מהווה חלק ממחקר, ביקורת או סקירת ידיעה
עיתונאית או הבאת מובאת כלל לא הוכחה. נהפוך הוא בסעיפים 11-14 לכתב
ההגנה שהוגש בבית המשפט קמא הודתה המערערת כי הסרט הנגזר לא היה חלק
ממחקר. מחקר כזה גם לא הוצג ביחד עם הסרט הנגזר מושא ההליכים שבפני.
כל שנטען הוא כי הסרט הנגזר שמש בסך הכל אסמכתא להוכחת טיעוני המערערת
במחקר שנערך לצורך הכנת כתבת ביקורת באתר אינטרנט של המערערת ובו נטען כי
הועד לסולידריות פעל לקבלת תמיכה כספית מהאיחוד האירופאי במסגרת תמיכתם
בארגונים הפועלים במזרח התיכון למען אלטרנטיבה לא אלימה. עניינה של הכתבה
שהוכנה על ידי המערערת היה להכין כתבת ביקורת שתוכיח כי הועד לסולידריות
שותף להפגנות אלימות ולדעתה אינו פועל בדרכי שלום. המחקר נערך על סמך בדיקת
חומרים שפורסמו באתר הועד לסולידריות בהיבט רחב יותר. נטען כי הכתבה הייתה
חלק מעבודת מחקר רחבה של המערערת העוסקת במימון ארגונים שונים על ידי
האיחוד האירופאי ומדינות האיחוד.
21. אין מחלוקת כי:
- I הסרטון הנגזר לא הוצג כחלק מכתבת המחקר שפורסמה.
 - II אין מחלוקת שניתן אם בכלל רק קישור בכתבה לסרטון הנגזר וזה לא
הוצג כחלק מעבודת מחקר.
 - III אין מחלוקת כי עבודת המחקר הרחבה יותר של הנתבעת לא הוצגה כלל.
 - IV אין מחלוקת כי הסרטון הנגזר אינו מהווה פנייה לחומרים אשר פורסמו
ברחבי הרשת קרי סרטונים שונים שצולמו במועדי הפגנות ומיקומם של
הפגנות אשר פורסמו באתר הועד לסולידריות, אלא מהווה עריכה תוך
השמטת חלקים מהסרטונים שצולמו על ידי המשיב אשר צילם

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 55947-09-14 העמותה לאחריות ארגונים לא ממשלתיים ע.ר. 580465508 נ' פוטרמן

1 סרטונים מלאים ולכל היותר התיר פרסום אותם סרטונים מלאים גם
2 באתר הועד לסולידריות.

3
4 22. משכך אין לראות ביצירת הסרט הנגזר דין עשיית שימוש מוגן בחומרים לצורך לימוד
5 עצמי מחקר או ביקורת. מדובר בסרט שנוצר תוך שימוש חלקי בחלקי סרטונים
6 שצילם המשיב מאירועי הפגנות. זאת לצורך יצירת סרט ערוך המהווה אסמכתא
7 לכתבת ביקורת אשר אינה צמודה לסרט הנגזר וגם הוא מהווה לטענת המערערת
8 חלק ממחקר מקיף יותר אשר כלל אינו מאוזכר בצמוד לסרט הנגזר או לכתבת
9 ביקורת. לפיכך אין ביצירת הסרט נגזר משום שימוש מוגן לצורך לימוד עצמי, מחקר
10 או ביקורת.

11
12 23. אין גם לאמור כי קיומו של המחקר הנטען הוכח או כי המערערת הרימה נטל ההוכחה
13 להראות כי הפרמטרים האמורים בסעיף 19(ב) הוכחו ומאפשרים בנסיבות העניין
14 קביעה כי מדובר בשימוש הוגן.
15 אין בפנינו לימוד עצמי על פי הודאת המערערת עצמה. אין בפנינו מחקר מאחר
16 והסרטון הנגזר הוצג בנפרד וללא קשר למחקר. אין בפנינו ביקורת כי כזו כלל לא
17 הושמעה כלפי יצירת המשיב. אין בפנינו סקירה או דיווח עיתונאי משום שנעשה
18 שימוש חלקי ביצירות המשיב ואין בפנינו הבאת מובאת משום שנעשה שימוש חלקי.
19 לאור כל האמור לעיל אני סבורה כי צדק בית המשפט קמא בפרשנותו וקביעותיו אין
20 להתערב בהם.

21
22 24. אכן בהתאם למצב החוקי השורר בישראל, כאשר מטרת השימוש ואופיו של הסרטון
23 הנגזר נעשה למטרות מחקר ולימוד עצמי הנעשים שלא למטרות מסחריות הנטייה להחלת
24 הגנת הטיפול ההוגן תגדל.
25 ראה לעניין זה:
26 אורית פישמן אפורי **היצירה הנגזרת בדיני זכויות יוצרים** 337 (התשס"ה);
27 ניבה אלקין- קורן "הוראה בסביבה דיגיטלית וזכויות יוצרים במוסדות להשכלה גבוהה"
28 **המשפט** י" 65, 67 (2005).

29
30
31
32
33 לדידי לו היה מוכח כי היצירה נועדה למטרת מחקר ביקורתי, ניתן היה לבחון האם היא
34 חוסה תחת הגנת השימוש ההוגן.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 55947-09-14 העמותה לאחריות ארגונים לא ממשלתיים ע.ר. 580465508 נ' פוטרמן

1 במקרה דנן עניין זה לא הוכח. לא הוכח כי נעשה במקרה דנן מחקר ביקורתי וגם זה לא
2 פורסם בצמוד לסרטון הנגזר. גם לא ניתן היה להבין מאופן פרסום של הסרטון הנגזר כי
3 זה משמש אסמכתא למחקר כלשהו ומהן מטרותיו.
4
5 25. בעניינינו, המערערת עשתה שימוש בגזרי הסרטונים שיצר המשיב תוך סיקור מלא של
6 אירועים ללא שינוי חזותי. ברם, היא הוסיפה לקטעים אלו דבר מקורי משלה לטענתה
7 כדי לתמוך בתזה הגלומה במחקרה בנוגע לאופי פעילות הועד לסולידריות אשר שינה את
8 יצירת המשיב במכלול הסופי, כך שהתקבל מסר ומשמעות חדשים.
9 מסר ומשמעות אלו בעיתיים במיוחד למשיב אשר בהתאם לטענתו שלא נסתרה
10 וללא קשר לדעותיו הפוליטיות יכולים לפגוע ביכולתו להמשיך ולעסוק בעיסוקו
11 בשל החשש שההיתר וההזמנה לסקר אירועים דומים בעתיד יבוטלו ומשום
12 החשש לביטוחנו מאחר ויוכל להיחשב כמשתף פעולה עם המערערת או גורמים
13 מטעמה.
14

סיכום

15
16
17 26. לאור כל האמור לעיל בנסיבות העניין, לאור הנסיבות שהוכחו בבית המשפט קמא,
18 העדר הוכחת טענות ההגנה של המערערת ובמיוחד העדר הוכחת מטרת השימוש
19 שהודתה כי עשתה ביצירת המשיב לצורך יצירת סרטון נגזר אני סבורה כי פסק דינו
20 של בית המשפט קמא נכון וסביר ומנומק ואין מקום להתערב בו.
21 פסק דין זה אינו יוצר הלכה חדשה או מצמצם באופן משמעותי ושונה מהמצופה,
22 המקובל או הנכון את הזכות לחופש הביטוי אלא מאזן נכונה על פי הנסיבות
23 הספציפיות שהוכחו בפניו את אינטרסי המשיב מחד כבעל זכויות יוצרים ביצירה
24 ואת הצורך להגן על שימוש הוגן ביצירות ובדרך זו להגן על חופש הביטוי במקרים
25 המתאימים לכך.
26
27
28
29
30
31

32 27. לפיכך ובהתאם לנסיבות הספציפיות שהוכחו בבית המשפט קמא אני סבורה כי יש
33 להותיר פסק דינו של בית המשפט קמא על כנו ולדחות הערעור וכך אני מורה.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 55947-09-14 העמותה לאחריות ארגונים לא ממשלתיים ע.ר. 580465508 נ' פוטרמן

המערערת תשלם למשיב הוצאות ההליך בסך של 7,500 ₪ בתוך 30 יום ממועד
המצאת פסק די זה לידיה אחרת ישא הסכום הפרשי הצמדה וריבית ממועד פסק
הדין ועד התשלום בפועל.

המזכירות תמציא פסק הדין לצדדים.

ניתן היום, ט' ניסן תשע"ה, 29 מרץ 2015, בהעדר הצדדים.

ישראלה קראי-גירון, שופטת